

Kas jāzina vecākiem, kuri dodas uz ārvalstīm un atstāj bērnus Latvijā jeb vecāku aprūpē esoša bērna nodošana citas personas aprūpē Latvijā un aprūpes uzraudzība

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 45.1 pants nosaka kārtību, kā vecāku aprūpē esošu bērnu var nodot citas personas aprūpē Latvijā un kā ir jāveic bērna aprūpes uzraudzība.

Pienākuma noteikšana likumā vien negarantē to, ka visi vecāki to ievēros, un bāriņtiesai nāksies saskarties ar gadījumiem, kad vecāki, visbiežāk, nezinot par šādām izmaiņām tiesību aktos, būs atstājuši bērnu uz ilgāku laiku citas personas aprūpē, nesaņemot bāriņtiesas atzinumu.

Kā rīkoties vecākiem, lai bērni paliktu drošos apstākļos pie personām, kas spēj aprūpēt bērnu un nodrošināt viņa interešu ievērošanu?

Līdz pilngadībai bērns ir vecāku aizgādībā. Tas nozīmē, ka vecākiem ir tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās. Vecāku prombūtnes laikā var rasties situācija, kad bērnam nepieciešama pārstāvība, piemēram, jāsaņem pase, nepieciešami ārstniecības iestādes un to speciālistu pakalpojumi, var būt situācija, ka nepieciešama nekavējoša operatīva medicīniska iejaukšanās-operācija, vai arī nepieciešams šķērsot valsts robežu, un citi gadījumi.

Ievērojot, ka bērna interesēs var būt nepieciešamība vērsties valsts, pašvaldības un citās iestādēs, **ja vecāki gatavojas doties ārpus Latvijas uz neilgu laiku -līdz trim mēnešiem, fiziskās personas(t.i. bērna pārstāvību) jānoformē ar notariālu apliecināta pilnvaru, kā to paredz Administratīvā procesa likuma 38. panta pirmā daļa. Tas nozīmē, ka vecākiem savlaicīgi, pirms došanās prom no valsts, pie notāra vai bāriņtiesā jāuzraksta pilnvara personai, kuras aprūpē tiek atstāts bērns, pilnvarā precīzi paredzot, kādiem gadījumiem tā būs nepieciešama, kā arī jānorāda derīguma termiņš vai jāparedz nosacījumi, kad pilnvara beidzas. Bērnu tiesību aizsardzības likums paredz kārtību, kādā vecāki var nodot bērnu citas personas aprūpē Latvijā.**

Lai vecāki varētu atstāt bērnu uz ilgstošu laika posmu citas personas aprūpē, ir jāsaņem bāriņtiesas atzinums. Bāriņtiesas atzinums nepieciešams gadījumos, ja vecāku prombūtnē pārsniegs trīs mēnešu ilgu laika posmu. Kad saņemts Bāriņtiesas atzinums, vecāki vērsas pie zvērināta notāra vai bāriņtiesā, lai sastādītu pilnvaru, ar kuru tiek noteikts, kādā apjomā vecāki pilnvaro sava bērna intereses pārstāvēt citu personu. Tomēr, ja pie zvērināta notāra dosieties bez bāriņtiesas atzinuma, zvērināts notārs, pirms pilnvaras noformēšanas lūgs bāriņtiesas atzinumu, ka bērna nodošana citas personas aprūpē Latvijā atbilst bērna interesēm un ka attiecīgajai personai ir spējas bērnu pienācīgi aprūpēt. Bāriņtiesa aicina vecākus, kuri plāno izbraukt no Latvijas uz ilgstošu darbu ārzemēs vai cita iemesla dēļ, ierasties bāriņtiesā un nokārtot nepieciešamos dokumentus.

Darbība vai bezdarbība, kuras rezultātā netiek ievērotas bērna tiesības(bērna atstāšana bez minimāliem iztikas līdzekļiem, pajumtes, aprūpes, aizbildnības) vai citas darbības, kas ierobežo bērna personiskās vai īpašuma tiesības un brīvības, uzskatāmas par amorālām un pretlikumīgām. Bērnu tiesību neievērošana var būt par pamatu bāriņtiesai pieņemt lēmumu par bērna aprūpes tiesību atņemšanu vai lietas par aizgādības tiesību atņemšanu ierosināšanu tiesā.

Neesiet vienaldzīgi vai pavirši pret saviem bērniem! Kaut arī bērni ir atstāti vecvecāku gādībā, un vecākiem ir zināms, ka bērni būs ļoti labi pieskatīti un aprūpēti, taču, lai nerastos problēmas, sakārtojiet juridiskos jautājumus!